

Az elítélt kezdeti kategória-besorolása (Bv. tv. 97. §)

Részletes tájékoztató

2024. március 6.

Fogház ¹	I.	Az a fogházas elítélt, akit első alkalommal ítéltek szabadságvesztésre, és az nem hosszabb egy évnél.
	II.	Minden más fogház fokozatú elítélt a kockázatelemzési vizsgálat eredménye alapján. Az IM rendelet 30/A. § (1) bekezdés b) pontja szerint az elítélt a kedvezőbb kategóriába sorolható, ha a kockázatelemzési vizsgálat nem tárt fel ennek ellentmondó körülményt, ami miatt szigorúbbba kellene sorolni.
	III.	
	IV.	Csak akkor, ha az elítéltet a) fogvatartási kockázatára, b) korábbi fogva tartása során tanúsított magatartására, c) együttműködési készségének hiányára, vagy d) kockázatelemzési vizsgálat során tanúsított magatartására tekintettel a Befogadási és Fogvatartási Bizottság (BFB) eggyel szigorúbb kategóriába sorolja. Ezt jóváhagyásra fel kell terjesztenie a Központi Kivizsgáló és Módszertani Intézethez (KKMI). A kezdeti szigorúbb kategória-besorolásról hozott határozattal szemben bírósági felülvizsgálati kérelem nyújtható be.
Börtön	II.	Börtönfokozat esetén kivételesen: <ul style="list-style-type: none"> akkor, ha az elítéltet első alkalommal ítéltek nem személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt (Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pont) három évi vagy annál rövidebb szabadságvesztésre, vagy legalább egy évet töltött letartóztatásban, az ezalatt tanúsított magatartására figyelemmel.
	III.	Minden más börtön fokozatú elítélt a kockázatelemzési vizsgálat eredménye alapján. Az IM rendelet 30/A. § (1) bekezdés (b) pontja szerint az elítélt a kedvezőbb kategóriába sorolható, ha a kockázatelemzési vizsgálat nem tárt fel ellentmondó körülményt, ami miatt szigorúbbba kellene sorolni.
	IV.	
	V.	Csak akkor, ha az elítéltet a) fogvatartási kockázatára, b) korábbi fogva tartása során tanúsított magatartására, c) együttműködési készségének hiányára, vagy d) kockázatelemzési vizsgálat során tanúsított magatartására tekintettel a BFB eggyel szigorúbb kategóriába sorolja. Ezt jóváhagyásra fel kell terjesztenie a KKMI-hez. A kezdeti szigorúbb kategória-besorolásról hozott határozattal szemben bírósági felülvizsgálati kérelem nyújtható be.
Fegyház	III.	Fegyházfokozat esetén kivételesen akkor, ha az elítélt legalább egy évet töltött letartóztatásban, az ezalatt tanúsított magatartására figyelemmel. Az IM rendelet 30/A. § (1) bekezdés (a) pontja szerint erre akkor kerülhet sor, ha „a kockázatelemzési vizsgálat nem tár fel ennek ellentmondó körülményt, a számára felkínált reintegrációs célú programok, oktatási, munkáltatási lehetőségek kapcsán együttműködő volt, a letartóztatása alatt enyhe vagy általános rezsimbe volt sorolva, illetve a letartóztatása alatt kapott jutalmazások, illetve fenytések arányát is figyelembe véve várhatóan együttműködő magatartást fog tanúsítani.”

¹ A fogvatartás során kivételes esetben a fogházfokozatú elítélt kerülhet V. kategóriába is akkor, ha kiemelkedően súlyos fegyelemsértést követett el. (Bv. tv. 95. § (7)) vagy ha a fogvatartás biztonságára különös veszélyt jelent (Bv. tv. 109. § (1)).

IV.	Fegyházfokozat esetén a kockázatelemzési vizsgálat eredménye alapján. Az IM rendelet 30/A. § (1) bekezdés (b) pontja szerint ebbe a kategóriába kell sorolni a fegyházfokozatú elítéltet, ha a kockázatelemzési vizsgálat nem tárt fel ennek ellentmondó körülményt, ami miatt szigorúbbra kellene sorolni.
V.	Fegyház fokozat esetén a kockázatelemzési vizsgálat eredménye alapján az IM rendelet 30/A. § (1) c) pontja alapján akkor, ha ca) a Btk. 459. § (1) bekezdés 26. pontjában meghatározott személy elleni erőszakos bűncselekmény miatt ítélték el, cb) visszaeső, különös visszaeső, cc) a visszaesési és fogvatartási kockázati értéke közepes vagy magas, cd) a letartóztatása vagy a korábbi fogva tartása során súlyos fegyelemsértést követett el, ide nem értve, ha emiatt ítélték el, vagy, ce) a kockázatelemzési vizsgálat során nem volt együttműködő. Az V. kategóriába kerülnek különösen (Bv.tv.): a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést töltő elítéltek (és ki van zárva, hogy ők az I.-II. kategóriába kerülhessenek, nem fogadhatnak látogatót intézetén kívül, nem mehetnek eltávozásra és kimaradásra, nem mehetnek külső munkáltatásba); a fogvatartás biztonságára különös veszélyt jelentő elítéltek részlegére helyezettek ²

Ebben a részletes táblázatban megjelenítettük azt a fontos információt is, hogy **a kezdeti kategória besorolásnál dönthet úgy a BFB, hogy eggyel szigorúbbra sorolja az elítéltet az alábbiak alapján:**

Bv. tv. 97. § (4) alapján ha az elítélt

- a) fogvatartási kockázatára,
- b) korábbi fogvatartása során tanúsított magatartására,
- c) együttműködési készségének hiányára, vagy
- d) kockázatelemzési vizsgálat során tanúsított magatartására

tekintettel a (3) bekezdés szerinti kezdeti kategória-besorolása a végrehajtás rendjét veszélyeztetné, az elítélt kezdeti kategória-besorolása a fogházasnál és a börtönösnél megengedett kezdeti maximumnál (III. és IV.) eggyel szigorúbb kategóriában is meghatározható. **Ha a BFB kezdeti szigorúbb kategória-besorolásról dönt, határozatát jóváhagyásra felterjeszti a KKMI-hez. A kezdeti szigorúbb kategória-besorolásról hozott határozattal szemben bírósági felülvizsgálati kérelem nyújtható be.**

A fogvatartás során nagyon figyelni kell arra, hogy ne vegyen részt az elítélt kiemelkedően súlyos fegyelemsértésben, mert amiatt akár két kategóriával, sokkal szigorúbb körülmények közé is azonnal visszatorolhatja a parancsnok, és az elítélt a nulláról indul utána.

Bv. tv. 95. § (7): **Kiemelkedően súlyos fegyelemsértés esetén a bv. intézet parancsnoka a fegyelmi eljárás elrendelésétől – a kreditpontoktól függetlenül – az elítélt legfeljebb két kategóriára terjedő azonnali visszatorolásáról határozhat, amely határozattal szemben bírósági felülvizsgálati kérelem nyújtható be.** 95. § (8): A (7) bekezdés alkalmazásában kiemelkedően súlyos fegyelemsértés:

² Bv. tv. 109. § (1) A fogvatartás biztonságára **különös veszélyt jelentő elítéltek** részlegére (e § alkalmazásában a továbbiakban: részleg) az az V. kategóriába sorolt elítélt helyezhető, akinek az intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya kirívóan elutasító, nyíltan vagy rejtetten agresszív viselkedésű, és
a) a végrehajtás rendjét és a fogvatartás biztonságát súlyosan sértő cselekményt készített elő, kísérelt meg vagy követett el, vagy
b) a saját vagy mások életét, testi épségét, illetve vagyontárgyakat súlyosan sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsított, vagy
c) a végrehajtás rendjének megtartására vonatkozó utasítással nyíltan szembehelyezkedik és ezzel a magatartásával a rövid időn belül kiszabott többszöri fegyelmi fenytés ellenére sem hagy fel.

- a) terrorcselekményt, fogolyzendülést, fogolyszökést, támadást, tömeges ellenállást, előnyök szerzése érdekében elkövetett önkárosítást, tiltott tárgyként kábítószer, **új pszichoaktív anyag, más pszichoaktív szer, elektronikus hírközlő eszköz vagy információs rendszer birtoklását, illetve kereskedelmét megvalósító rendkívüli eseményben való részvétel**, vagy
- b) bűncselekményt megvalósító, személy elleni erőszakos vagy súlyos sérülést okozó fegyelemsértés.

* * *

Ezt a tájékoztatót a büntetés-végrehajtási törvény és annak a végrehajtási rendelete alapján készítettük. A továbbiakban a gyakorlati működésről szóló beérkező fogvatartotti és hozzátartozói visszajelzések alapján fogjuk kiegészíteni.

Felhasznált jogszabályok:

- A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a tájékoztatóban rövidítve: **Bv. tv.**) és a
- A szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló **16/2014. (XII. 19.) IM rendelet** (a tájékoztatóban rövidítve: IM rendelet).